

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΓΝΗΣΙΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΩΡΩΠΟΥ ΚΑΙ ΦΥΛΗΣ

«Εργαστήριο Ἐκκλησιοποιημένης Εἰκονογραφίας»

ΕΙΚΟΝΟΛΟΓΙΚΗ

Εργαστη-
ριακές

Σημει-
ώσεις

ΣΥΜΒΟΛΗ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ • ΔΙΑΝΟΜΗ ΔΩΡΕΑΝ

Λεωφ. Φυλῆς 18, Δημοτική Ἐνότης Φυλῆς

Ἀριθμὸς τευχῶν 31-32

Μάρτιος - Αὐγουστος 2022

Τί σημαίνουν τὰ θαύματα ἀπὸ τὶς Εἰκόνες τῆς Παναγίας;

Ἀγίου Ἰωάννου τῆς Κροστάνδης

Σημαίνουν, ὅτι ἡ Δέσποινα Θεοτόκος, ἡ Μητέρα τοῦ Σωτῆρα μας, πάντα ἀκούει τὶς προσευχές, πὺ μὲ πίστη καὶ ταπεινὴ καρδιά Τῆς ἀπευθύνονται, ἐνώπιον τῶν Εἰκόνων Της.

Καὶ σὲ μερικὲς ἀπ' αὐτὲς δείχνει φανερά σημάδια τῆς παρουσίας Της.

Μετὰ ἀπὸ ὅλα αὐτά, μὲ πόση εὐλάβεια πρέπει νὰ συμπεριφέρονται οἱ πιστοὶ πρὸς τὶς Εἰκόνες τῆς Παναγίας! Ἡ ἀόρατη Χάρη Της εἶναι παροῦσα σὲ κάθε

Εἰκόνα Της, ἰδίως ἂν αὐτὴ ἡ Εἰκόνα ἀγιογραφήθηκε μὲ τὸ χέρι ἐνὸς εὐλαβοῦς ἀνθρώπου.

* * *

Παναγία Δέσποινα Θεοτόκε! Μὲ τὶς πρεσβεῖες Σου, τὴν εὐσπλαχνία Σου, ἔχω ἡρεμία καὶ χαρὰ μέσα μου· ἡ ψυχὴ μου εἶναι ἐλεύθερη καὶ ἀνάλαφρη, στὴν καρδιά μου ἔχω εἰρήνη καὶ ἡσυχία.

Μὲ ὑπεράσπισες, ἐμένα τὸν μετανοοῦντα ἄθλιο καὶ τὸν ἀμαρτωλό, ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης τοῦ Υἱοῦ Σου καὶ Θεοῦ μας καὶ Τὸν ἔκανες νὰ μὲ σπλαχνιστεῖ, ἐμένα, τὸν χειρότερο ἀπ' ὅλους.

Φανερὴ εἶναι ἡ Χάρη Σου γιὰ τὴν ψυχὴ μου μετὰ τὴ δοξολογία πὺ ψάλλαμε μπροστὰ στὴν Εἰκόνα Σου, τὴν Εἰκόνα τῆς Παναγίας τοῦ Καζάν! □

Οί Νεομάρτυρες, ἡ δόξα τῆς Ἐκκλησίας μας

Κόντογλου Φώτη

Τὸ νὰ μιλά κανένας σήμερα καὶ νὰ γράφει γιὰ κάποια πράγματα τῆς θρησκείας, ὁ πολὺς κόσμος τὸ νομίζει γιὰ ἀνοησία. Καὶ ἀκόμα μεγαλύτερη ἀνοησία ἔχει τὴν ιδέα πὼς εἶναι τὸ νὰ γράφει γιὰ τοὺς ἁγίους Μάρτυρες, καὶ μάλιστα γιὰ κείνους πού μαρτυρήσανε κατὰ τὰ νεότερα χρόνια πού βασιλεύανε οἱ Τοῦρκοι ἀπάνω στὴ χριστιανοσύνη, ἐπειδὴ ὁ λίγος καιρὸς πού μᾶς χωρίζει ἀπ’ αὐτοὺς, κάνει ὥστε νὰ τοὺς νοιώθουμε πολὺ κοντά μας, ἀνθρώπους σὰν κι ἐμᾶς, ἐνῶ τοὺς ἀρχαίους Μάρτυρες τοὺς βλέπουμε μέσα ἀπὸ τοὺς αἰῶνες πού περάσανε ἀπὸ τότε πού μαρτυρήσανε καὶ στὴ φαντασία μας παρουσιάζονται εὐκολότερα μὲ τὸν φωτοστέφανο τοῦ Ἁγίου.

Κανένας λαὸς δὲν ἔχυσε τόσο αἷμα γιὰ τὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ, ὅσο ἔχυσε ὁ δικός μας, ἀπὸ καταβολὴ τοῦ χριστιανισμοῦ ἴσαμε σήμερα. Κι αὐτὸς ὁ ματωμένος ποταμὸς εἶναι μία πορφύρα πού φόρεσε ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας, καὶ πού θὰ πρεπε νὰ τὴν ἔχουμε γιὰ τὸ μεγαλύτερο καύχημα, κι ὄχι νὰ τὴν καταφρονοῦμε καὶ νὰ μὴ μιλοῦμε ποτὲ γι’ αὐτή, καὶ μάλιστα νὰ ντρεπόμαστε νὰ μιλήσουμε γι’ αὐτή, σὲ καιρὸ πού δὲ ντρεπόμαστε γιὰ τὶς πιὸ ντροπιασμένες καὶ σιχαμερές παραλυσίες πού κάνουνε οἱ ἄνθρωποι στὸν ἀδιάντροπο καιρὸ μας.

Ἐμεῖς οἱ σημερινοὶ πονηρεμένοι ἄνθρωποι φροντίζουμε μονάχα γιὰ τὴν καλοπέραση τοῦ κορμιοῦ μας, καὶ γιὰ τοῦτο ἡ ψυχὴ μας ἔχασε τὴν εὐαισθησία της, μ’ ὅλα τὰ πνευματικὰ γιατρικὰ πού λέμε πὼς ἔχουμε. Καὶ γι’ αὐτὸ περιφρονοῦμε καὶ τοὺς λέμε ἀνόητους ἐκείνους πού δὲν κοιτάζουνε τὸ ὑλικὸ συμφέρο τους, ἀλλὰ κάνουνε κάποιες θυσίες. Κατὰ πολὺ ἀνόητους καὶ μικρόμυαλους θεωροῦμε ἐκείνους πού θυσιάσανε τὴ ζωὴ τους γιὰ τὴν πίστη τους, ἀφοῦ, κατὰ τὴν ἀμαρτωλὴ κρίση μας, δὲν κοιτάζανε νὰ χαροῦνε τὰ νιάτα

τους και ν' ἀπολάβουνε τοῦτον τὸν κόσμον, πού εἶναι χειροπιαστός και σίγουρος, ἀλλὰ βασανιστήκανε, φυλακωθήκανε, δαρθήκανε και, στο τέλος, σφαχτήκανε ἢ κρεμαστήκανε, οἱ ἄμυναλοι, γιά κάποιους ἴσκιους πού λέγονται ἀθάνατη ζωὴ και βασιλεία τῶν οὐρανῶν...

...Μ' αὐτὰ τὰ λόγια βροντοφωνεῖ πῶς ἡ Ἐκκλησία μας, μέ τὰ μαρτύρια πού τραβᾷ ἀπό αἰῶνες, εἶναι ἡ ἀληθινὴ Ἐκκλησία, ἡ βλο-
γημένη ἀπὸ τὸν Κύριο, κι ὄχι ἡ Δυτικὴ, ἡ καλοπερασμένη ἡ υπερή-
φανη ἀφέντρα, πού ὄχι μονάχα τὸ αἷμα της δὲν ἔχυσε γιά τὸν Χρι-
στό, ἀλλὰ ἡ ἴδια ἔκαιγε τοὺς ἀνθρώπους πού δὲν τῆς ἤτανε ὑπάκουοι.

Οἱ δικοὶ μας οἱ Ἅγιοι, πού μαρτυρήσανε στὸν καιρὸ πού εἴμα-
στε σκλάβοι στοὺς Τούρκους, ἤτανε ταπεινοί, ἀπλοί, λιγομίλητοι,
μέ τὴ φωτιὰ τῆς πίστες στὰ στήθιά τους, ἀπονήρευτοι κι ἀγράμμα-
τοι, ἀφοῦ τὸ μόνο πού γνωρίζανε νὰ λένε μπροστὰ στὸν ἀγριεμένο
τὸν κριτὴ ἤτανε «Χριστιανὸς γεννήθηκα και Χριστιανὸς θ' ἀποθά-
νω!» Νέοι ἄνθρωποι, παλικάρια ἀπάνω στ' ἄνθος τῆς νιότης τους,
πηγαίνανε προθυμερὰ νὰ παραδοθοῦνε γιά τ' ὄνομα τοῦ Χριστοῦ,
κι ἀντὶς ἀρραβωνιάσματα και σφαζόντανε σὰν τ' ἀρνιὰ ἢ κρεμαζόν-
τανε μέ τὴ θελιά στὸν λαιμὸ τους και, γιά νὰ τοὺς τυραγνᾶνε περισ-
σότερο οἱ ἄπιστοι, κόβανε τὸν λαιμὸ τους σιγὰ-σιγὰ μέ στομωμένα
μαχαίρια ἢ τους χωρίζανε μέ σάπια σχοινιὰ πού κοβόντανε, γιά νὰ
τους ξανακρεμάσουνε. Καὶ τὰ μόνα πού ξέρανε ἀπὸ τὴ Θρησκεία
μας οἱ περισσότεροι ἀπ' αὐτοὺς ἤτανε τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ, πού εἶ-
πε: «Ὅποιος μέ ὁμολογήσει μπροστὰ στοὺς ἀνθρώπους, θὰ τὸν ὁμο-
λογήσω κι ἐγὼ μπροστὰ στὸν Πατέρα μου, πού εἶναι στὸν οὐρανό,
κι ὅποιος μ' ἀρνηθεῖ μπροστὰ στοὺς ἀνθρώπους, θὰ τὸν ἀρνηθῶ κι
ἐγὼ μπροστὰ στὸν Πατέρα μου, πού εἶναι στὸν οὐρανό». Καθὼς και
τὰ λόγια, τοῦτα, πού εἶπε ὁ Κύριος: «Μὴ φοβηθεῖτε ἀπὸ κείνους πού
σκοτώνουνε τὸ σῶμα, μὰ πού δὲν μποροῦνε νὰ σκοτώσουνε τὴν ψυχὴ»,
και: «Ὅποιος χάσει τὴ ζωὴ του γιά τ' ὄνομά
μου, αὐτὸς θὰ ζήσει στὴν αἰώνια ζωή».

Ω! Τί ὕψος και πόση πνευματικὴ εὐ-
πρέπεια εἶχε ἡ φυλὴ μας, τὸν καιρὸ πού
θαρροῦμε ἐμεῖς πῶς ἤτανε ἀγράμματη και
βάρβαρη. Ἐμεῖς, οἱ σημερινοί, εἴμαστε
βάρβαροι, πού δὲν εἴμαστε σὲ θέση νὰ
νοιώσουμε ὅσο πρέπει τὴν εὐγένεια και τὸ
μεγαλεῖο τῆς θυσίας γιά τ' ὄνομα τοῦ Χρι-
στοῦ, πού τὴν προσφέρανε μέ τὰ κορμιὰ
τοὺς ἐκεῖνοι οἱ λεονταρόψυχοι, πού γι'

αὐτοὺς λέγει ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης πὺς δὲν γεννηθήκανε ἀπὸ αἵματα, μήτε ἀπὸ θέλημα τῆς σάρκας, μήτε ἀπὸ θέλημα ἀντρός, ἀλλὰ πὺς γεννηθήκανε ἀπὸ τὸν Θεό. Ἡ γενεὰ ἡ δική μας, «ἡ μοιχαλὶς καὶ ἁμαρτωλός», ἃς κάνει τὸν ἔξυπνον ἐκεῖ πού δὲν χωρᾷ καμιὰ ἐξυπνάδα, ἃς περιπαίζει ἐκείνους πού δώσανε τὸ αἷμα τους γιὰ τὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ, μὲ τὴν ἐλπίδα τῆς αἰώνιας ζωῆς. Θὰ ἔρθει μέρα πού θὰ δώσει ἀπολογία καὶ σὲ τοῦτο τὸν κόσμον καὶ στὸν ἄλλον, καὶ τότε θὰ καταλάβει σὲ τί σκοτάδι βρισκότανε...

Αριθ. Πρωτ. Β46
ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΑ

Πρὸς τὸ «Εργαστήριον Ἐκκλησιοποιημένης Εἰκονογραφίας»
Κυριακή, 20ῇ Ἰουνίου/3ῇ Ἰουλίου 2022
+ Ἀγίων Νεομαρτύρων

Ἀγαπητὰ Μέλη τοῦ «Ε.Ε.Ε.», θέλω νὰ Σᾶς ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΩ ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ, γιὰ τὶς ὁμορφες Εἰκόνες, τὶς ὁποῖες ἀγιογράφησε ἡ Πρεσβυτέρα Φωτεινὴ μὲ ὅλη τὴν συνεργαζόμενη ομάδα Σας καὶ τὶς τοποθέτησε στὴν ἀψίδα τοῦ Ἱεροῦ, στὸ ἐκκλησάκι μας, τοῦ Ἁγίου Μάρτυρος Πρίγκηπος Rostislav (Ροστισλάβ), στὸ Michal'any (Μιχαλάνυ) Σλοβακίας.

Ἀὐτὲς οἱ ὁμορφες τοιχογραφίες εἶναι μεγάλη χαρὰ γιὰ ὅλους μας καὶ θὰ ἀποτελέσουν μεγάλη ὑποστήριξη, γιὰ τὴν ἐδῶ ἱεραποστολή μας.

Ὁ καλὸς μας Θεὸς νὰ Σᾶς εὐλογεῖ, βοηθάει καὶ προστατεύει ὅλους!

Πρεσβ. Βλαδίμηρος

Ἁγιογραφώντας τὴν Ἁγία Τριάδα

Ἀντρέι Ρουμπλιώφ (1360-1428)

Ἡ περίφημη φορητὴ εἰκόνα
τῆς Ἁγίας Τριάδος τοῦ Ἀντρέι Ρουμπλιώφ

εωρεΐται ὁ κορυφαῖος Ρῶσος ἁγιογράφος τοῦ Μεσαίωνα καί ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους στὴν ἱστορία. Μπορεῖ οἱ πληροφορίες γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὴ δράση του νὰ εἶναι ἐλάχιστα, ὅμως ὁ Ἀντρέι Ρουμπλιώφ, μαθητὴς τοῦ μοναχοῦ ἁγιογράφου Θεοφάνη τοῦ "Ἑλληνα*", θὰ μείνει γιὰ πάντα γνωστός ὡς ὁ δημιουργὸς τῆς εἰκόνας τῆς Ἁγίας Τριάδος, τοῦ ἀριστουργήματος αὐτοῦ τῆς ρωσικῆς εἰκονογραφικῆς τέχνης, πού διακρίνεται γιὰ τὴ σύνθεση, τὸν ρυθμό, τὸν φωτισμό, τὴν ἁρμονία, τὴν καθαρότητα καὶ τὴν ἀπλότητα.

Τὸ 1425 ὁ Ἀντρέι Ρουμπλιώφ ζωγράφισε αὐτὴ τὴ φορητὴ εἰκόνα (σέ διαστάσεις: 142 ἐκ. X 114 ἐκ.) κατόπιν προτροπῆς τοῦ ἡγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος τοῦ Ραντονέξ καὶ σχεδόν γιὰ πεντακόσια χρόνια ἡ εἰκόνα κοσμοῦσε τὸ Καθολικὸ τῆς Μονῆς. Ἀπὸ τὸ 1929 μεταφέρθηκε καὶ φυλάσσεται στὴν Κρατικὴ Πινακοθήκη Τρετιακόφβ στὴ Μόσχα. Ἡ τεχνικὴ τῆς συνδυάζει τὸν ἀσκητισμὸ μὲ τὴν ἁρμονία κατὰ τὸ βυζαντινὸ πρότυπο καὶ ἀποπνέει τὴ γαλήνη καὶ τὴν ἡρεμία τῆς ὀρθόδοξης εἰκονογραφίας.

"Ὅλα ὅμως στὸ μοναδικὸ αὐτὸ δημιούργημα τῆς ἁγιογραφικῆς ἀναπαράστασης τῆς Ἁγίας Τριάδος ἔχουν τὸν συμβολισμό τους, τὴ θεολογικὴ καὶ δογματικὴ τους ἐρμηνεία. Παραπέμπει στὴ γνωστὴ βιβλικὴ διήγηση τῆς ἐπίσκεψης καὶ φιλοξενίας τῶν τριῶν οὐράνιων ὁδοιπόρων στὴ σκηνὴ τοῦ Ἀβραάμ (Γεν. ιη' 1-15), ἀλλὰ ἐπειδὴ ὁ Ρουμπλιώφ ἐπιθυμεῖ νὰ ἀποτυπώσῃ τὸ τριαδικὸ δόγμα καὶ ὄχι νὰ ἀφηγηθῇ τὸ γεγονός, παραλείπει τὶς μορφές τοῦ Ἀβραάμ καὶ τῆς Σάρρας. Ἡ προσοπτικὴ τῆς εἰκόνας εἶναι ἀνάστροφη, τὸ βάθος χάνεται καὶ ὁ ἁγιογράφος φέρνει ἔτσι τὶς μορφές κοντὰ μας, δείχνοντας πῶς ὁ Θεὸς εἶναι ἐκεῖ καὶ παντοῦ.

Τρεῖς φτερωτοὶ ἄγγελοι συγκεντρωμένοι γύρω ἀπὸ τὴ θεία τροφὴ, τὸν Ἄμνο, πού εἶναι τὸ περιεχόμενο τοῦ ποτηρίου. Ξεπερνώντας ὅ,τι γήινο καὶ φέρνοντας κοντὰ μας ὅ,τι αὐλο καὶ οὐράνιο, προσκαλοῦν ὅλους μας νὰ ἐνωθοῦμε μετέ-

χοντας στὸ κοινὸ Ποτήριο τοῦ Μεγάλου Δείπνου.

Μαρτυροῦν ἐνότητα καὶ ἰσότητα! "Ενας μόνος Θεὸς καὶ τρία Πρόσωπα ὁλό- τελα ἴσα, καθὼς φανερώνουν τὰ ὅμοια σκῆπτρα, σύμβολα τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας μὲ τὴν ὁποία εἶναι προικισμένοι κάθε ἄγγελος. Ἡ διαφορὰ τους προέρχεται ἀπὸ τὴν προσωπικὴ στάση καθενὸς ἀπέναντι στοὺς ἄλλους, χωρὶς ὥστόσο νὰ υπάρξει οὔτε ἐπανάληψη οὔτε σύγχυση. Δὲν ὑπάρχει ὁμοφωνία μεταξύ τῶν εἰδικῶν ἐρμηνευτῶν τῆς εἰκόνας στὸ ποίος Ἄγγελος συμβολίζει τὸ κάθε πρόσωπο τῆς Ἁγίας Τριάδος. Φαίνεται νὰ συνομιλοῦν μεταξύ τους, ὅπως δείχνουν οἱ χειρονομίες, ἡ κατεύθυνση τῶν ματιῶν καὶ ἡ θέση τῶν σωμάτων.

Ζωγραφίζοντας πίσω ἀπὸ τοὺς ἀγγέλους τὸ βουνό, τὸ δέντρο καὶ τὸ κτήριο, ὁ Ρουμπλιώφ ἐξωτερικεύει ὄχι τὸν ὑλικὸ κόσμο, ἀλλὰ ἀντίστοιχα συμβολίζει τὴν πνευματικὴ ἀνύψωση, τὴ ζωογονία, καὶ τὴν Ἁγία Ἐκκλησία.

Τὰ χρώματα πού χρησιμοποιεῖ ὁ ἁγιογράφος βοηθοῦν νὰ παρουσιαστῇ ἡ οὐράνια ἁρμονία καὶ ὁμορφία. Φωτεινὸ χρῶμα μὲ χρυσό, λάμψη τῆς ὠχρας, λεπτές ἀποχρώσεις τοῦ πράσινου, ρόζ καὶ μόνβ, ἐνῶ μὲ τὸ μπλέ δείχνει τὴν ὁμορφία καὶ καθαρότητα, στοιχεῖα πού συναρπάζουν τοὺς ἐρευνητές καὶ ζωγράφους ὁλων τῶν ἐποχῶν.

Ἀναγνωρίζοντας ὅλα αὐτὰ στὴν εἰκόνα τοῦ Ρουμπλιώφ, οἱ πιστοὶ μπορούμε νὰ κατανοήσουμε γιατί οἱ εἰδικοί τῆς τέχνης θεωροῦν ὅτι δὲν ὑπάρχει τίποτε παρόμοιο ὡς πρὸς τὴ δύναμη τῆς θεολογικῆς συνθέσεως, τὸν πλοῦτο τοῦ συμβολισμοῦ καὶ τὴν ἄφθαστη καλλιτεχνικὴ ὠραιότητα. Ταυτόχρονα ἡ εἰκόνα μεταδίδει σέ ὅποιον τὴν προσεγγίζει πνευματικά, ὄχι μόνο τὸ ἰσχυρὸ κἄλεσμα τῆς ἐνότητος τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ κυρίως τὴν πρόγευση τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν, ὅλο φῶς καὶ χαρὰ καὶ Χάρη. Ἀλλὰ ἡ ἐμπειρία τῆς βίωσης εἶναι προσωπικὴ, μυστικὴ καὶ ἀδιόρατη...

*Θεοφάνης ὁ Ἑλληνας ἢ ὁ Γραικός, ὁ θεμελιωτής τῆς ρωσικῆς ἁγιογραφίας (1340-1410).

Πηγή: Παύλου Εὐδοκίμωφ, *Ἡ τέχνη τῆς εἰκόνας - Θεολογία τῆς ὠραιότητος*, Ἐκδ. Πουρναρά, σσ. 185-195.

Καλοκαιρινές
εικονολογικές ματιές

«Ἡ Εἰκόνα ὡς «ἔσοπτρον» τοῦ Οὐρανοῦ, διὰ μέσου τῆς τεχνοτροπίας της»

Μέρος ΣΤ' (τελευταῖο)

Εἰσηγήσεις, τοῦ Ἀγιογράφου κ. Φιλίππου Μαρκοπούλου,
κατὰ τὴν διάρκεια τῆς Ἐκθέσεως Ὁρθοδόξου Ἀγιογραφίας
«Εἰκόνα καὶ Ἐλπίδα: Τὸ Κολιμπρί καὶ ἡ Εὐθύνη μας»,
στὸ Δημοτικὸ Ὡδεῖο Φυλῆς, στὰ Ἄνω Λιόσια Ἀττικῆς

Σάββατο 18.11/1.12.2012

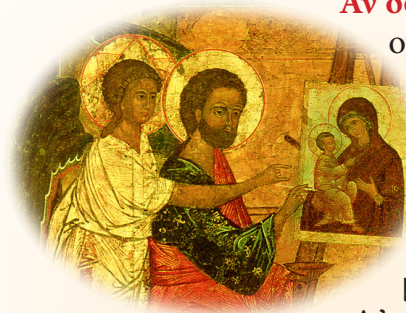

...Πιστεύω, ὅτι τὰ δομικὰ στοιχεῖα τῆς
Εἰκόνας καὶ ὅλη ἡ κατασκευή της
καὶ ὁλος ὁ τρόπος καὶ κάθε στοιχεῖο
συμβολικό, πὺν δέν μπορούμε νὰ
τὸ ἀναλύσουμε, -εἶναι ἕνας ὡκε-
ανὸς τὸ περιεχόμενο αὐτό-, προσ-
παθεῖ νὰ μᾶς φέρει σὲ ἐπαφή μὲ μία

πραγματικότητα, ἡ ὁποία εἶναι γύρω μας,
εἶναι ἐδῶ, παρούσα καὶ δέν εἴμαστε σὲ θέση νὰ τὴν ἀντιληφθοῦμε.
Ἀπ' τὴν στιγμή λοιπόν, πὺν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα μᾶς χαρίζεται εἰκο-
νολογικά, ἔχει κάνει καὶ τὴν ἀποστολή του.

Πιστεύω, μὲ τὴν κατάληξη αὐτή, ὅτι εἶχα τὴν εὐκαιρία μέσα
ἀπὸ τὴν συζήτησή μας αὐτή, νὰ δώσω αὐτὸ τὸ τελευταῖο συμπέ-
ρασμα, ἐνὸς προβληματισμοῦ, τὸν ὁποῖο θεωρῶ καθοριστικὸ καὶ
μπορεῖ νὰ ἀποτελέσει τὴν βάση, γιὰ νὰ σκεφθοῦμε τὸ ὅλο ζή-
τημα, πὺν στὶς μέρες μας συζητιέται, τῆς ἀλλαγῆς ἢ τῆς ἀνα-
νέωσης τοῦ ἐκφραστικοῦ τρόπου, μὲ τὸν ὁποῖο ἡ Εἰκόνα πα-
ρουσιάζεται στοὺς Ναοὺς ἢ θὰ πρέπει νὰ σκεφθοῦμε πῶς θὰ τὴν
παρουσιάσουμε ἀπὸ ἐδῶ καὶ πέρα.

Ἄν δοῦμε τὰ ἔργα τῶν προηγηθέντων Ἁγιογράφων μὲ τέτοια κριτήρια, θὰ κατανοήσουμε τί σημαίνει Σχολή καὶ ποῦ ὑπάρχει αὐτὴ ἡ Γλῶσσα, ἀλλὰ μὲ τέτοια πληρότητα. **Καὶ** ἂν θέλετε τὴν ἄποψή μου, Σᾶς λέω ὅτι δὲν ἔχουμε καλύψει οὔτε τὸ Α αὐτοῦ τοῦ μυστικοῦ κόσμου, ποῦ ἔχει καταγραφεῖ.

Αὐτὸ δὲν εἶναι ἔργο ἀνθρώπινο! Οἱ ἐργάτες αὐτοῦ τοῦ χώρου καθοδηγήθηκαν ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα καὶ κατέγραψαν αὐτὰ τὰ πράγματα μὲ ἓνα μυστικὸ τρόπο. Ἄν τὰ προσπεράσουμε, ἐμεῖς εἴμαστε οἱ χαμένοι...

Ἔτσι, λοιπόν, μ' αὐτὸν τὸν τρόπο, ἡ Εἰκόνα μὲ τὴν δομὴ Της, μὲ τὴν τεχνοτροπία Της, κατορθώνει νὰ γίνεῖ γιὰ ἐμᾶς ἓνα μέσον, ἓνα παράθυρο μέσα ἀπὸ τὸ ὁποῖο βλέπουμε τὸν Πνευματικὸ κόσμο. Ἡ Εἰκόνα δείχνει τὴν πραγματικότητα, δείχνει ἅς ποῦμε τὰ πράγματα, ἔτσι ὅπως εἶναι ὁ κόσμος...

...Αὐτό, τὸ ὁποῖο μᾶς προσφέρει ἡ Εἰκόνα, εἶναι ἓνα ἐργαλεῖο, ποῦ δὲν διαθέτουμε. Δηλαδή, **κοιτάζοντας τὴν Εἰκόνα, μᾶς δίνεται ἡ δυνατότητα νὰ δοῦμε εἰκονολογικὰ κάτι ποῦ θὰ βλέπαμε, ἂν εἴχαμε ἀνοικτοὺς τοὺς πνευματικοὺς ὀφθαλμοὺς μας.** Θὰ βλέπαμε σὲ κάθε γεγονός, ὁποιοδήποτε, τὴν παρουσία τοῦ Θεοῦ, τὴν θεία Οἰκονομία. Θὰ εἴχαμε ἀποκαταστήσει τὴν σχέση μὲ τὸν Θεὸ Πατέρα, ἐργαζόμενοι, ἀτελεῖς ὄντες, ἀλλὰ σὲ κάθε περίπτωση ἐνσωματωμένοι στὴν Ἐκκλησία τοῦ Κυρίου μας, καὶ ἐπομένως δὲν θὰ εἴμασταν πιά πολῖτες τοῦ κόσμου αὐτοῦ, ὥστε ὁ οὐρανός, ποῦ θὰ μᾶς περιέβαλε νὰ εἶναι ὁ φυσικὸς οὐρανός. Θὰ εἴμασταν πολῖτες τῆς Βασιλείας, ἀπὸ τώρα, συνδεδεμένοι μέσῳ τῶν Μυστηρίων -εὐχόμαστε ὅλοι νὰ ἀξιωθοῦμε αὐτῆς τῆς τύχης βεβαίως-, ἀλλὰ ἡ Εἰκόνα μᾶς χαρίζει ἀπὸ τώρα αὐτὴν τὴν ματιὰ. Αὐτὴ ἡ ματιὰ ποῦ μᾶς χαρίζει, εἶναι πῶς θὰ βλέπαμε τὸν κόσμο, αὐτὸν τὸν κόσμο, μὲ τὴν κακία του, μὲ τὴν ἀτέλειά του, μὲ τοὺς δαίμονές του, μὲ αὐτὰ τὰ συστατικά, τὰ ὁποῖα συνθέτουν τὴν ποιότητα τῆς ζωῆς μας, ὅμως ὄντες ἐμεῖς συνδεδεμένοι πιά μὲ τὴν Ἐκκλησία καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ.

Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα λοιπόν, ἂν εἶχαμε αὐτὴν τὴν σύνδεση καὶ ἦταν οἱ πνευματικοὶ ὀφθαλμοὶ μας ἀνοικτοί, θὰ εἶχαμε τὴν ἀπάθεια νὰ βλέπουμε τὸν δῆμιο, ἀπαθῶς, γνωρίζοντας τὴν θεία Οἰκονομία,... νὰ μὴν τοποθετούμεθα ὑποκειμενικὰ ἀπέναντι στὰ γεγονότα αὐτά, ἀλλὰ ἐν σιωπῇ, ἀντιλαμβανόμενοι ὅτι τὸ ὅλο ἔργο ἐντάσσεται σὲ μία Σοφία, τὴν ὁποία δὲν μπορούμε νὰ τὴν ψηλαφίσουμε καὶ αὐτὴν τὴν ματιά, ἀκριβῶς, μᾶς χαρίζει ἡ Εἰκόνα.

Ἐπομένως, δὲν εἶναι θέμα νὰ καταδειχθεῖ τὸ μεγαλεῖο πὺν ζεῖ ἕνας Ἅγιος. Εἶναι θέμα, νὰ μπορούμε νὰ δοῦμε ἐμεῖς αὐτὸ πὺν καλούμαστε νὰ δοῦμε κάποια στιγμή πραγματικά, νὰ φθάσουμε, δηλαδὴ εἶναι ἡ Εἰκόνα ἕνα μέσον πὺν μᾶς προῖδεάζει, μᾶς δίνει μιὰ πρόγευση τῆς Πνευματικῆς θεώρησης, πὺν καλούμαστε νὰ ἔχουμε, νὰ πετύχουμε, νὰ φθάσουμε.

Στὴν ζωὴ μας, τώρα, καλούμαστε νὰ πετύχουμε μιὰ Πνευματικὴ θεώρηση, καλούμαστε νὰ συμφιλιωθοῦμε μὲ τὸν Θεὸ Πατέρα μας. Ὅταν αὐτὸ συμβεῖ, τότε ὅλος ὁ κόσμος, καὶ ἐμεῖς, μεταμορφώνεται. Ἡ παρουσία τοῦ Θεοῦ εἶναι παντοῦ καὶ σὲ ὅλα τὰ πράγματα. Δὲν ὑπάρχει πια αὐτὸ τὸ κενό, αὐτὴ ἡ ἀπελπισία. Ὑπάρχει ἡ σύνδεση, εἴμαστε συνδεδεμένοι καὶ ἐπομένως μπορούμε νὰ βλέπουμε, νὰ ζοῦμε αὐτὸ πὺν ζεῖ ὁ Ἅγιος. Πρὶν ἀπὸ αὐτὴ τὴ φάση, ἀγωνιζόμαστε νὰ τὸ πετύχουμε, πέφτουμε, μέσω τῶν Μυστηρίων παραμένουμε συνδεδεμένοι μὲ τὴν Ἐκκλησία μας καὶ ἡ Εἰκόνα μᾶς χαρίζει τὴν ματιά πὺν δὲν ἔχουμε.

Ὑπογραμμίζω τὴν τελευταία πρόταση· ἡ Εἰκόνα ἔρχεται γιὰ νὰ μᾶς χαρίσει, νὰ μᾶς δώσει, σ' ἐμᾶς πὺν εἴμαστε μέλη τῆς Ἐκκλησίας, τὴν Πνευματικὴ ματιά, πὺν ἀκόμα δὲν τὴν ἔχουμε, νὰ γευθοῦμε πῶς θὰ βλέπουμε τὸν κόσμο μὲ ἀπάθεια... ◻

ΕΝΣΤΑΣΙΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΙΚΟΝΑ ΕΚ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Ὀντολογία καὶ Συναισθηματισμός

Μέρος Β΄

...Καὶ ἐξηγοῦμαι ἀναλυτικότερα:

ὁ Κύριος στὴν εἰκόνα, σὲ ὥριμη ἡλικία, φαίνεται *παρηγορούμενος* (;) στὴν ἀγκαλιὰ τῆς Θεοτόκου, στὰ πόδια μᾶλλον, ὅπως θὰ ἔκανε μᾶλλον ἓνα μικρότερο παιδί. Παρουσιάζεται ἓνας *ἀσθενῶν Κύριος συναισθηματικὰ καὶ ψυχολογικά*, κρατού-

μενος – ποιός; Ὁ Κύριος! - ὑπὸ τῆς Κυρίας (μὲ πλεονάζουσα σημασία ἐδῶ πλέον) Θεοτόκου.

Θὰ μοῦ πείτε: καὶ στὶς Εἰκόνες, ποὺ ὁ Χριστὸς εἶναι βρέφος, δὲν βλέπουμε τὸ ἴδιο; **Ὁχι!** Ἄν παρατηρήσουμε καλὰ, σὲ αὐτὲς ἡ Παναγία δείχνει ἀπλὰ τὸ εὐλογοῦν Βρέφος-Θεό.

Σὲ ὅλη τὴν Καινὴ Διαθήκη ὁ Χριστὸς φέρεται μὲ κάποια «αὐστηρότητα» καὶ κάπως ἀποστασιοποιημένα πρὸς τὴ Μητέρα Του. Τοῦτο φυσικὰ δὲν ὑπονοεῖ καμιά ὑποτίμηση τῆς γυναικός, ἀλλὰ ἔχει ἄλλη δογματικὴ ἐξήγηση, τὴν ὁποία δὲν χρειάζεται νὰ ἀναλύσουμε στὸ παρόν.

Ὁ Κύριος, ἀφ' ἧς στιγμῆς κινεῖται ὥριμος (ὡς ἐνήλικος μετὰ τὴν Βάπτισις ἢ ἔννοια ἐν προκειμένῳ) πλέον στὸ ἔργο Του τῆς θείας Οἰκονομίας μέχρι τὴν Σταύρωση καὶ τὴν Ἀνάστασις, καὶ εἰδικὰ μετὰ ἀπὸ τὴν τελευταία, ὅπως βλέπουμε χαρακτηριστικὰ στὸ «*μὴ μοῦ ἅπτου*» πρὸς τὴ Μαγδαληνὴ, θέλει νὰ μᾶς ἀνεβάσει πνευματικὰ σὲ ἄλλη διάστασις καὶ νὰ κατανοήσουμε πὼς πρωτίστως πρέπει νὰ τὸν βλέπουμε ὡς τὸν ἀπόλυτο Θεὸ καὶ τὴν πηγὴ τῆς σωτηρίας καὶ τῆς θέωσής μας, ἀφήνοντας κατὰ μέρος τὴν ψιλὴ ἀνθρώπινη προσέγγισή του, ἢ ὁποία μπορεῖ κάλλιστα νὰ μᾶς παρασύρει σὲ συναισθηματισμοὺς ἀχρείαστους γιὰ τὴν ὑψηλὴ κλήσις μας. **Τὴν** ὁποια ἀδυναμία μπορεῖ νὰ προσδεθεῖ στὶς ἀνθρώπινες διαστάσεις ἐκ μέρους μας, πρέπει νὰ τὴν ὑπερβοῦμε χάριν τῆς ἀγιοπνευματικῆς - ὀντολο-γικῆς διαστάσεως τῆς θεραπείας καὶ ἀνάστασις τῆς φύσης μας.

Ἡ συγκεκριμένη «εἰκόνα», ἐπομένως, πέρα ἀπὸ τὸν ἀντιπαραδοσιακό, ἀντιβιβλικὸ καὶ ἀντιδογματικὸ χαρακτήρα της, δείχνει πρὸς μᾶλλον ἓνα «ψυχικὸ» ἄνθρωπο Ἰησοῦ, παρὰ πρὸς τὸν Ἐνανθρωπίσαντα Γιαχβέ. **Κεντρικὸ πρόσωπο**, ἔτσι τονίζεται ἐμμέσως, πλὴν σαφῶς, ἡ Θεοτόκος, καὶ τοῦτο πούθενά δὲν φαίνεται νὰ ἔχει ἐρείσματα οὔτε στὴν Πίστη μας οὔτε καὶ στὴν Παράδοση τῆς Ὁρθόδοξης Ἀγιογραφίας.

Γιὰ νὰ συνοψίσουμε: **Ἕνας Χριστὸς ἀπελπισμένος; Ἀπογοητευμένος; Κουρασμένος;** Καὶ γιατί νὰ προσφύγει (ὡς ἄνθρωπος ἐννοεῖται) στὴ ἀγκαλιὰ τῆς Παναγίας καὶ ὄχι τοῦ οὐρανίου Πατρός Του, ἐν προσευχῇ, ὅπως ἐξάπαντος φαίνεται μέσα ἀπὸ τὰ Εὐαγγέλια; **Ἔχουμε** ἐν προκειμένῳ ἑλλιπῆ γνώση ἢ καὶ ἄγνοια τῆς ἀντίδοσης τῶν ιδιωμάτων: σύμφωνα μὲ τὴν Πίστη μας τὴν Ὁρθόδοξη, ὁ Χριστὸς ἐξ ἄκρας συλλήψεως εἶναι ὁ σαρκωμένος Θεός. **Ἡ ἀνθρώπινη φύση Του** εἶναι ἀναμάρτητη, ἐπομένως δὲν ἦταν ἓνας κοινὸς ἄνθρωπος, ὅπως ὅλοι μας. **Δέχτηκε**, βέβαια, πάνω Του τὰ ἀδιάβλητα (δηλαδὴ ἀκατηγόρητα) πάθη, πού εἰσχώρησαν ὡς ἀσθένειες στὴ φύση μας μετὰ τὴν πτώση τῶν Προπατόρων (πεῖνα, δίψα, κούραση, φυσικὴ δειλία κλπ.), ὥστόσο τὰ δέχτηκε ἐκουσίως καὶ κατὰ παραχώρηση ἐπέτρεπε, χωρὶς δηλαδὴ καμιά φυσικὴ ἐπ’ Αὐτὸν ἀναγκαιότητα, νὰ τὰ ὑφίσταται, προκειμένου νὰ βιώσει ἐξ ἄκρας ἀγάπης τοὺς πόνους μας καὶ νὰ θεραπεύσει τὶς ἁμαρτίες καὶ ἀσθενεῖες μας.

Ὁ τρόπος πού ὁ Κύριος ἀγαποῦσε τὴ Μητέρα Του ἦταν **θεοπρεπὴς** καὶ ὄχι ψιλῶς ἀνθρώπινος, ὅπως συμβαίνει μὲ μᾶς τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους. **Ὁ τρόπος ἐνέργειας** τοῦ Ἰησοῦ ἦταν καὶ εἶναι σὲ ὅλα **θεανθρώπινος**, δηλαδὴ ἐνεργοῦσε (καὶ ἐνεργεῖ) ταυτόχρονα ὡς Θεὸς καὶ Ἄνθρωπος: τὰ θεῖα ὡς Θεὸς καὶ ἄνθρωπος καὶ τὰ ἀνθρώπινα ὡς ἄνθρωπος καὶ Θεός.

Ἡ στάση πού εἰκονίζεται ἐδῶ δὲν φαίνεται νὰ ἀρμόζει στὸ σχέδιο τῆς θείας Οἰκονομίας, ὅπως εἶπαμε κιόλας ὅτι δὲν μαρτυρεῖται ἀπὸ τὴν Παράδοση, γραπτὴ καὶ προφορικὴ. **Τὸ ἀντίθετο**, μάλιστα, συμβαίνει, ὡς προειπώθηκε, μία «ἀποτομία» δηλαδή, πρὸς τὴν Παναγία, ὅπως εἶναι πολλαπλῶς κατεγραμμένο.

Μὲ λίγα καὶ σταράτα λόγια, ἡ συγκεκριμένη «ἀγιογραφία» **ὄζει νεστοριανισμοῦ** καὶ εὐλόγως προκαλεῖ τὸ Ὁρθόδοξο αἰσθητήριό καὶ κριτήριο.

Κ. Νούσης

Μέσ' στοῦ Αἰγαίου τὰ νησιά

Μέσ' στοῦ Αἰγαίου, πρόβαλε
νὰ ἰδεῖς. Μέσ' στοῦ Αἰγαίου,
Αἰγαίου τὰ νησιά, ἄααχ,
μέσ' στοῦ Αἰγαίου
τὰ νησιά, Ἄγγελοι
φτερουγίζουν!

Καὶ μέσα στό φτε-, πρόβαλε
νὰ ἰδεῖς, Καὶ μέσα στό φτε-,
στό φτερουγίσμα, ἄααχ,
καὶ μέσα στό φτερουγι-
σμα, τριαντάφυλλα
σκορπίζουν!

Αἰγαῖό μου,
βόηθα Παναγιά μου,
Αἰγαῖό μου,
γαλή-, γαλήνεψε,
ἄααχ, Αἰγαῖό μου,
γαλήνεψε
τὰ γαλανὰ νερά σου!

Ροδόσταμο νά,
πρόβαλε νὰ ἰδεῖς,
ροδόσταμο νὰ γί-,
νὰ γίνουμε,
ἄααχ, ροδόσταμο
νὰ γίνουμε,
Αἰγαῖο, τὰ νερά σου!

Νὰ ῥθοῦνε τὰ ξε-,
πρόβαλε νὰ ἰδεῖς,
νὰ ῥθοῦνε τὰ ξε-,
τὰ ξενάκια σου,
ἄααχ, νὰ ῥθοῦνε
τὰ ξενάκια σου,
στὰ ποθητὰ νησιά σου!

Ίστολόγιο (blog):
agiografikesmeletes.blogspot.gr

e-mail
eee@agiografia.org